

ЗАКОН

за изменение и допълнение на Закона за статистиката

(обн., ДВ, бр. 57 от 1999 г.; изм., бр. 42 от 2001 г., бр. 45 и 74 от 2002 г., бр. 37 от 2004 г., бр. 39, 81 и 88 от 2005 г., бр. 100 от 2007 г., бр. 98 от 2008 г., бр. 42 и 95 от 2009 г., бр. 97 от 2010 г., бр. 38 от 2012 г., бр. 15 от 2013 г., бр. 7 от 2018 г. и бр. 38 от 2020 г. и бр. 84 от 2023 г.)

§ 1. В чл. 7, ал. 1 се създава т. 16:

„16. изгражда и поддържа информационна система единна входна точка за подаване на годишни отчети за дейността, съдържащи статистически справки, счетоводни документи и годишни финансови отчети.“

§ 2. В чл. 20, ал. 5 думите „със съвместна заповед на председателя на Националния статистически институт и изпълнителните директори на Националната агенция за приходите и на Агенцията по вписванията, които се обнародват в „Държавен вестник“, се заменят със „с наредба на Министерския съвет“.

ПРЕХОДНИ И ЗАКЛЮЧИТЕЛНИ РАЗПОРЕДБИ

§ 3. В Закона за електронното управление (обн., ДВ, бр. 46 от 2007 г.; изм., бр. 82 от 2009 г., бр. 20 от 2013 г., бр. 40 от 2014 г., бр. 13, 38, 50, 62 и 98 от 2016 г., бр. 88 и 94 от 2018 г., бр. 94 и 102 от 2019 г., бр. 69 и 85 от 2020 г., бр. 15 от 2022 г. и бр. 66 и 80 от 2023 г.) в чл. 24 накрая се добавя „или чрез портала на електронното управление по ред, определен с наредбата по чл. 12, ал. 4“.

§ 4. В Закона за търговския регистър и регистъра на юридическите лица с нестопанска цел (обн., ДВ, бр. 34 от 2006 г.; изм., бр. 80 и 105 от 2006 г., бр. 53, 59 и 104 от 2007 г., бр. 50 и 94 от 2008 г., бр. 44 от 2009 г., бр. 101 от 2010 г., бр. 34 и 105 от 2011 г., бр. 25, 38 и 99 от 2012 г., бр. 40 от 2014 г., бр. 22, 54 и 95 от 2015 г., бр. 13, 74 и 105 от 2016 г., бр. 85 от 2017 г., бр. 27 от 2018 г., бр. 17 и 38 от 2019 г., бр. 38 и 105 от 2020 г., бр. 60, 80, 84 и 105 от 2023 г. и бр. 35, 72 и 82 от 2024 г.) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 13 се създава ал. 10:

„(10) С подписването на годишен финансов отчет, подаден чрез системата по чл. 7, ал. 1, т. 16 от Закона за статистиката, автоматично се подписват декларацията по ал. 4 и декларацията по чл. 62а, ал. 2, т. 2 от наредбата по чл. 31.“

2. В чл. 15:

а) създава се нова ал. 4:

„(4) Обявяването в търговския регистър и в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел на актовете по чл. 6, ал. 3 се заявява чрез системата по чл. 7, ал. 1, т. 16 от Закона за статистиката.“;

б) досегашните ал. 4, 5 и 6 стават съответно ал. 5, 6 и 7.

3. В чл. 19:

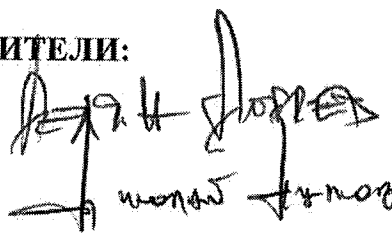
а) в ал. 4 думите „когато това се изисква по закон” се заменят с „в обхвата на ал. 8“.

б) създава се ал. 8:

„(8) Обявяването на годишните финансови отчети, декларациите по чл. 38, ал. 9, т. 2 от Закона за счетоводството и докладите, постъпили през системата по чл. 7, ал. 1, т. 16 от Закона за статистиката, се извършва автоматично по партидите на търговците, клоновете на чуждестранни търговци, юридическите лица с нестопанска цел и клоновете на юридически лица с нестопанска цел, с изключение на акционерните дружества и дружествата, чиито годишни финансови отчети подлежат на задължителен независим финансов одит съгласно чл. 37, ал. 1 от Закона за счетоводството“.

§ 5. Законът влиза в сила от деня на обнародването му в „Държавен вестник“ с изключение на § 1 и 4, които влизат в сила от 1 януари 2026 г.

ВНОСИТЕЛИ:

МОТИВИ

към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за статистиката

Предложените изменения в Закона за статистиката имат за цел да модернизират и рационализират процеса на подаване на годишните финансови отчети (ГФО) от предприятията към държавните институции в България. Необходимо е да се отстранят съществуващите неефективности в настоящата система за подаване на ГФО на предприятията, като страната ни се възползва от възможностите за облекчаване на процесите в съответствие с Директива 2013/34/ЕС на Европейския парламент и на Съвета от 26 юни 2013 г. относно годишните финансови отчети, консолидираните финансови отчети и свързаните доклади на някои видове предприятия и за изменение на Директива 2006/43/ЕО на Европейския парламент и на Съвета и за отмяна на директиви 78/660/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета (ОВ, L 182/19 от 29 юни 2013 г. – т.нар. Директива 2013/34/ЕС).

В момента, предприятията са задължени да подават една и съща финансова информация отделно както към Националния статистически институт (НСИ), така и към Търговския регистър към Агенцията по вписванията (АВ). Това дублиране на усилията създава ненужна административна тежест за бизнеса. Настоящата система, освен това, включва ръчни процеси и подаване на сканирани PDF копия на финансови отчети към АВ, което затруднява обработката, сравняването и анализа на данните. Агенцията по вписванията понастоящем съхранява финансова информация в не-машинно-читаем формат (сканирани PDF файлове), което възпрепятства обработката на данни, сравнимостта и задълбочения анализ. Въвеждането на Информационна система Единна входна точка (ИС ЕВТ) ще премахне тази излишна работа, като ще позволи на предприятията да подават своите отчети веднъж и на едно място, които след това ще бъдат достъпни за всички държавни институции.

ИС ЕВТ ще автоматизира подаването и обработката на финансови отчети, като значително ще ускори процеса както за бизнеса, така и за държавните институции. ИС ЕВТ ще изисква от предприятията да подават своите отчети в машинно-читаем (машиночитем) формат, което ще даде възможност за автоматизиран анализ и ще подобри качеството и надеждността на данните. Агенцията по вписванията ще предоставя финансовите отчети като отворени данни, насърчавайки прозрачността и улеснявайки достъпа до информация за изследователи, инвеститори и обществеността. Отделно от това, машинно-читаемият формат на данните, подавани чрез ИС ЕВТ, ще даде възможност за автоматизиран анализ на отчетената финансова информация, като по този начин ще се предостави на държавните институции ценна информация за състоянието на българската икономика и ще улесни вземането на решения, основани на доказателства.

Предложеният закон е и в съответствие с Директива 2013/34/ЕС, която насърчава създаването на единна входна точка за финансово отчитане. България все още не се възползва напълно от възможностите за облекчаване на административната тежест за малките и средните предприятия на директивата и предложените изменения в нормативни актове имат за цел да се отстрани тази празнина.

Накратко, предложеният закон има за цел да модернизира и рационализира процеса на финансово отчитане в България, да намали административната тежест върху бизнеса,

да подобри качеството и достъпността на данните в съответствие с директивите на Европейския съюз. Въвеждането на ИС ЕВТ ще доведе до по-ефективна, прозрачна и основана на данни бизнес среда в България.

С предложения законопроект се предлага следната концепция за въвеждането на Информационната система Единна входна точка за подаване на годишни отчети за дейността:

Единната входна точка за годишни отчети за дейността и годишни финансови отчети ще бъде реализирана чрез изграждане на централизиран компонент в Националния статистически институт, чрез който ще се въвеждат данните, необходими на НСИ, Националната агенция за приходите (НАП) и Агенция по вписванията, при следните параметри:

Роли на институциите

Националният статистически институт е първичен администратор на данните за годишния отчет за дейността по Закона за статистиката. Именно в тази си роля, се предвижда той да изгради и поддържа системата за единна входна точка.

Агенцията по вписванията е първичен администратор на данните за годишните финансови отчети по Закона за счетоводството. С изключение на акционерните дружества и дружествата, чиито годишни финансови отчети подлежат на задължителен независим финансов одит съгласно чл. 37, ал. 1 от Закона за счетоводството, Агенцията по вписванията няма да прави проверки на подадените финансови отчети. Агенция по вписванията ще предоставя финансовите отчети като отворени данни.

Националната агенция за приходите не е първичен администратор на данни, а използва подмножество на данните, подадени към Националния статистически институт за целите на дейността си в качеството си на орган на статистиката.

Формат на данните

Приемането на отчетите е единствено в машиночетим формат.

Прилагането на форматите ще е според действащото законодателство, като ще се допуска и подаване на различни части, генерирани от различни софтуерни пакети.

НСИ, като институция, определяща най-широкия набор данни, съгласно изисквания на Евростат, веднъж годишно ще дефинира формулярите с изискуемите данни, а АВ, като институция, отговорна за публичната част на финансовите отчети, веднъж годишно определя правилата за трансформация на разширените данни до подходящ формат. Утвърждаването на формулярите ще става веднъж годишно, след съгласуване между НСИ, НАП и АВ. Утвърдените формуляри ще се зареждат в ИС ЕВТ най-късно до 1 декември.

Допълнителните документи - адвокатски пълномощни, одиторски доклади и др. - могат да бъдат подавани, като прикачени файлове (конкретният подход ще бъде дефиниран в наредба, приета съвместно от изпълнителния директор на Агенция по вписванията, изпълнителния директор на Националната агенция за приходите и председателя на Националния статистически институт).

Подаване на данни

Задължените лица ще следва да подават данните в машиночетим формат, съгласно изискванията на нормативната уредба, който да позволява автоматизирано подаване на отчета в съответствие с актуалните дефиниции и стандарти.

Ако в годишния отчет за дейността се изисква попълване на данни, които са налични в други регистри (напр. данни за собствеността), те ще се извличат от тях. ИС ЕВТ ще има интеграция и с RegiX (средата за междурегистров обмен), електронен регистър „Единство“ и други регистри, поддържани от държавни и частни администратори на данни. В случай, че в годишния отчет за дейността се изисква попълване на данни, които не са налични в специализиран софтуер или в регистри, за тях се генерира онлайн форма съгласно изискванията на нормативната уредба в съответствие с актуалните дефиниции и стандарти.

Генерираният отчет ще се изпраща към ИС ЕВТ по един от следните начини:

- чрез ръчното качване на файла/файловете в системата от упълномощено лице;
- чрез изпращане от съответния софтуер към приложно-програмен интерфейс (API) чрез ключ, получен от ЕВТ.

На база на правилата за трансформация от АВ, системата за ЕВТ ще генерира публичната част от отчета, която ще бъде предоставяна за подпис и обявяване.

При подаване на годишен отчет за дейността, системата ще генерира входящ номер, който ще се изпраща на НАП и АВ.

При подаване на годишен отчет за дейността чрез упълномощено лице, за пълномощното се проверяват три регистъра - Единство 2 на Нотариалната камара, регистъра на овластяванията и вътрешната система за овластяване.

Подписване на данни

Подписването ще се извършва чрез т.нар. detached signatures от задължените лица (законен представител, счетоводител, одитор) по един от следните начини:

В ИС ЕВТ - като там подписване ще може да се осъществява както чрез КЕП, така и чрез ПИК на НАП (за физически лица, задължени да подават ГОД) или чрез криптографски ключове, свързани с удостоверение за електронна идентичност.

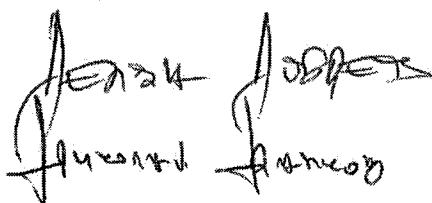
Чрез стандартните инструменти за електронно подписване, предоставени от доставчиците на електронни удостоверителни услуги.

Всяка изпратена информация до системата за ЕВТ ще бъде удостоверявана в квалифициран електронен времеви печат.

Текстовите приложения към ГФО (приложение към ГФО по чл. 29 от ЗСч, одиторския доклад и годишен доклад за дейността, доклад по чл. 40, ал. 2 от ЗЮЛНЦ) се изпращат като отделни файлове в системата в структуриран машиночетим формат.

Заявителят ще потвърждава финалния набор от документи, подадени в машиночетим формат, през потребителския интерфейс на ЕВТ, с което ще финализира с подписването на документите.

ВНОСИТЕЛИ:

ПРЕДВАРИТЕЛНА ОЦЕНКА НА ВЪЗДЕЙСТВИЕТО към Законопроекта за изменение и допълнение на Закона за статистиката

I. Основания на законодателната инициатива

Предложените изменения в Закона за статистиката имат за цел да модернизират и рационализират процеса на подаване на годишни финансови отчети от предприятията към държавните институции в България, като премахнат съществуващите досега неефективности в системата. Въвеждането на Информационна система Единна входна точка ще доведе до по-ефективна, прозрачна и основана на данни бизнес среда в страната, като ще подобри процеса на финансово отчитане, ще намали административната тежест върху бизнеса, и ще благоприятства качеството и достъпността на данните в съответствие с директивите на Европейския съюз.

II. Заинтересовани групи

Заинтересовани от законодателното предложение са малките и средни предприятия, подаващи годишни финансови отчети, счетоводители, одитори, законни представители, адвокати, държавните институции – НСИ, АВ, НАП и други.

III. Анализ на разходи и ползи

Предложеното изменение не оказва финансово въздействие върху държавния бюджет. Едновременно с това би се намалила административната тежест върху бизнеса.

Законът ще улесни значително подаването на данни за дейността и обявяването на финансовите отчети и ще направи възможен автоматизирания анализ на обявените отчети.

IV. Административна тежест и структурни промени

Предложеното изменение не създава допълнителна административна тежест.

V. Въздействие върху нормативната уредба

Не се предвижда.

VI. Равно третиране от държавата и балансирано демографско развитие

Законодателното предложение третира равнопоставено всички посочени предприятия и не засяга неблагоприятно балансираното демографско развитие на страната

ВНОСИТЕЛИ:

Денял Дзвез
Димитър Димитров

НО СЪБРАНИЕ	
Бр. №	51-554-01-89
Дата	09.04.2025

30
14/08

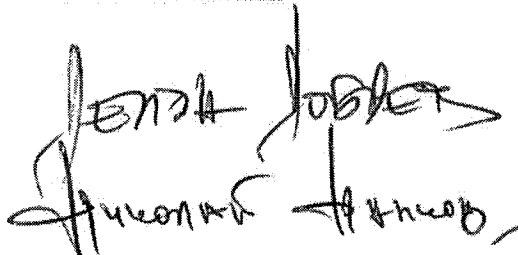
ДО
ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА
51-то НАРОДНО СЪБРАНИЕ
Г-ЖА НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА

УВАЖАЕМА ГОСПОЖО ПРЕДСЕДАТЕЛ,

На основание чл. 87, ал. 1 от Конституцията на Република България и чл. 70, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание, внасяме Законопроект за изменение и допълнение на Закона за статистиката с мотиви към него и предварителна оценка на въздействието, съгласно методологията – приложение към ПОДНС.

Молим, законопроектът да бъде представен за разглеждане и гласуване, съгласно установения ред.

ВНОСИТЕЛИ:

Елена Добра
Александра Иванова

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ПЕТДЕСЕТ И ПЪРВО НАРОДНО СЪБРАНИЕ

РАЗПОРЕЖДАНЕ

НА ПРЕДСЕДАТЕЛЯ НА НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

№ 51-550-01-266/ 10. 04. 2025 г.

На основание чл. 8, ал. 1, т. 1 и чл. 71, ал. 1 от Правилника за организацията и дейността на Народното събрание

РАЗПОРЕЖДАМ:

Разпределям Законопроект за изменение и допълнение на Закона за статистиката, № 51-554-01-89, внесен от ДЕЛЯН АЛЕКСАНДРОВ ДОБРЕВ и НИКОЛАЙ НАНКОВ НАНКОВ на 09.04.2025 г., на следните постоянни комисии:

Водеща комисия:

- Комисия по икономическа политика и иновации

Комисии:

- Комисия по конституционни и правни въпроси
- Комисия по електронно управление и информационни технологии

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА
НАРОДНОТО СЪБРАНИЕ

НАТАЛИЯ КИСЕЛОВА